

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

8. maj 2019*

»Appel – økonomisk og monetær politik – forordning (EU) nr. 1024/2013 – artikel 6, stk. 4 – forordning (EU) nr. 468/2014 – artikel 70, stk. 1 – tilsyn med kreditinstitutter – opgaver, der overdrages til Den Europæiske Centralbank (ECB) – fælles tilsynsmekanisme – de kompetente nationale myndigheders udførelse af disse opgaver – »mindre signifikant« kreditinstitut – »særlige omstændigheder«, der gør det begrundet at anse et kreditinstitut for »mindre signifikant«

I sag C-450/17 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 26. juli 2017,

Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank, Karlsruhe (Tyskland), ved Rechtsanwälte A. Glos, T. Lübbig og M. Benzing,

appellant,

de øvrige parter i appelsagen:

Den Europæiske Centralbank (ECB) ved E. Koupepidou og R. Bax, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt H.-G. Kamann,

sagsøgt i første instans,

Europa-Kommissionen ved W. Mölls og K.-P. Wojcik, som befuldmægtigede,

intervenient i første instans,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J.-C. Bonichot, Domstolens vicepræsident, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne A. Rosas, L. Bay Larsen og M. Safjan,

generaladvokat: G. Hogan,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 5. december 2018,

* Processprog: tysk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved sit appelskrift har Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank (herefter »Landeskreditbank«) nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom af 16. maj 2017, Landeskreditbank Baden-Württemberg mod ECB (T-122/15, EU:T:2017:337) (herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten frifandt Den Europæiske Centralbank (ECB) i den af Landeskreditbank anlagte sag med påstand om annullation af ECB's afgørelse ECB/SSM/15/1 af 5. januar 2015, truffet i henhold til artikel 6, stk. 4, og artikel 24, stk. 7, i Rådets forordning (EU) nr. 1024/2013 af 15. oktober 2013 om overdragelse af specifikke opgaver til Den Europæiske Centralbank i forbindelse med politikker vedrørende tilsyn med kreditinstitutter (EUT 2013, L 287, s. 63) (herefter »den omtvistede afgørelse«).

Retsforskrifter

Forordning nr. 1024/2013

- 2 Følgende fremgår af 55. betragtning til forordning nr. 1024/2013:
»Overdragelsen af tilsynsopgaver indebærer et betydeligt ansvar for ECB for at sikre finansiel stabilitet i Unionen og bruge sine tilsynsbeføjelser på den mest effektive og afbalancerede måde. [...]«
- 3 Forordningens artikel 1, stk. 1, bestemmer:
»Denne forordning overdrager ECB særlige opgaver i forbindelse med politikker vedrørende tilsyn med kreditinstitutter med henblik på at bidrage til kreditinstitutternes sikkerhed og soliditet og det finansielle systems stabilitet inden for Unionen og de enkelte medlemsstater, idet der fuldt ud og under stor omhu tages hensyn til det indre markedes enhed og integritet baseret på ligebehandling af kreditinstitutterne med henblik på at undgå regelarbitrage.«
- 4 Forordningens artikel 4, der har overskriften »Opgaver, der overdrages til ECB«, fastsætter følgende i stk. 1:
»ECB har inden for rammerne af artikel 6 og i overensstemmelse med stk. 3 i denne artikel enekompetence til med henblik på tilsyn at udføre følgende opgaver i forbindelse med alle de kreditinstitutter, der er etableret i de deltagende medlemsstater:
[...]«
- 5 Forordningens artikel 6 bestemmer:
»1. ECB udfører sine opgaver inden for en fælles tilsynsmekanisme [(FTM)], som omfatter ECB og de kompetente nationale myndigheder. ECB er ansvarlig for FTM's effektive og konsekvente virkemåde.
[...]«
4. I forbindelse med de opgaver, der er defineret i artikel 4, med undtagelse af stk. 1, litra a) og c), varetager ECB de i stk. 5 i denne artikel fastsatte ansvarsområder og de kompetente nationale myndigheder de i stk. 6 i denne artikel fastsatte ansvarsområder inden for den ramme og med forbehold af de procedurer, der er omhandlet i stk. 7 i denne artikel, med hensyn til tilsynet med

følgende kreditinstitutter, finansielle holdingselskaber eller blandede finansielle holdingselskaber eller med i deltagende medlemsstater etablerede filialer af kreditinstitutter, der er etableret i ikkedeltagende medlemsstater:

- de institutter, selskaber eller filialer, der er mindre signifikante på et konsolideret grundlag, på det højeste konsolideringsniveau i de deltagende medlemsstater eller individuelt i det særlige tilfælde med i deltagende medlemsstater etablerede filialer af kreditinstitutter, der er etableret i ikkedeltagende medlemsstater. Betydningen skal vurderes på grundlag af følgende kriterier:
  - i) størrelse
  - ii) betydning for Unionens eller en deltagende medlemsstats økonomi
  - iii) grænseoverskridende aktiviteter betydning.

For så vidt angår første afsnit skal et kreditinstitut eller finansielt holdingselskab eller blandet finansielt holdingselskab ikke anses for værende mindre signifikant, medmindre dette begrundes af særlige omstændigheder, der specifikt angives i metoden, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

- i) [D]en samlede værdi af instituttets eller selskabets aktiver overstiger 30 mia. EUR.
- ii) [D]e samlede aktiver i forhold til BNP i den deltagende medlemsstat, hvor instituttet eller selskabet er etableret, overstiger 20%, medmindre den samlede værdi af aktiverne er under 5 mia. EUR.
- iii) [E]fter meddelelse fra sin kompetente nationale myndighed om, at denne anser et institut for at være af stor betydning for den indenlandske økonomi, træffer ECB en afgørelse, som bekræfter denne betydning, efter at ECB har foretaget en omfattende vurdering af det pågældende institut, herunder af balancen.

ECB kan også på eget initiativ anse et institut for at være af stor betydning, hvis det har etableret bankdatterselskaber i mere end én deltagende medlemsstat, og dets grænseoverskridende aktiver eller passiver udgør en betydelig del af dets samlede aktiver eller passiver med forbehold af de betingelser, der er fastsat i metoden.

De institutter, selskaber eller filialer, for hvilke der er blevet anmodet om eller modtaget direkte offentlig finansiel støtte fra [den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet (EFSF)] eller [den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM)], anses ikke som værende mindre signifikante.

Uanset de foregående afsnit udfører ECB de opgaver, som overdrages til den ved denne forordning, vedrørende de tre mest signifikante kreditinstitutter i hver af de deltagende medlemsstater, medmindre dette begrundes af særlige omstændigheder.

5. Med hensyn til de i stk. 4 omhandlede kreditinstitutter og inden for den ramme, der er defineret i stk. 7, gælder følgende:

[...]

- b) [N]år det er nødvendigt for at sikre konsekvent anvendelse af høje tilsynsstandarder, kan ECB til enhver tid på eget initiativ efter høring af de kompetente nationale myndigheder eller efter anmodning fra en kompetent national myndighed beslutte selv at udøve alle relevante beføjelser direkte for så vidt angår et eller flere af de kreditinstitutter, der er omhandlet i stk. 4, herunder i tilfælde, hvor der er anmodet om eller indirekte modtaget finansiel støtte fra EFSF eller ESM[.]

[...]

6. Med forbehold af stk. 5 i denne artikel skal de kompetente nationale myndigheder udføre og være ansvarlige for de opgaver, der er omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra b), d)-g) og i), og træffe alle relevante tilsynsafgørelser med hensyn til de kreditinstitutter, der er omhandlet i stk. 4, første afsnit, i denne artikel inden for den ramme og med forbehold af de procedurer, der er omhandlet i stk. 7 i denne artikel.

[...]

De kompetente nationale myndigheder aflægger med regelmæssige mellemrum beretning til ECB om udførelsen af aktiviteter i henhold til denne artikel.

7. ECB skal i samråd med de kompetente nationale myndigheder og på grundlag af et forslag fra tilsynsrådet vedtage og offentliggøre en ramme for tilrettelæggelsen af de praktiske retningslinjer for gennemførelsen af denne artikel. [...]

8. Når ECB bistås af kompetente eller udpegede nationale myndigheder med henblik på at udføre de opgaver, som overdrages til den i henhold til denne forordning, overholder ECB og de kompetente nationale myndigheder de bestemmelser, der er fastsat i de relevante EU-retsakter, med hensyn til fordelingen af ansvarsområder og samarbejdet mellem kompetente myndigheder fra forskellige medlemsstater.«

6 Artikel 24 i forordning nr. 1024/2013 bestemmer:

»1. ECB opretter et administrativt klagenævn, der udfører intern administrativ revision af afgørelser truffet af ECB under udøvelsen af de beføjelser, den er tillagt i henhold til denne forordning, efter en anmodning om revision indgivet i overensstemmelse med stk. 5. Den interne administrative revision vedrører en sådan afgørelses proceduremæssige og materielle overensstemmelse med denne forordning.

[...]

5. Enhver fysisk eller juridisk person kan i de tilfælde, der er omhandlet i stk. 1, anmode om revision af en afgørelse truffet af ECB i henhold til denne forordning, som er rettet til den pågældende eller berører vedkommende umiddelbart og individuelt. En anmodning om revision af en afgørelse truffet af Styrelsesrådet som omhandlet i stk. 7 antages ikke til behandling.

6. Enhver anmodning om revision samt en begrundelse herfor fremsendes skriftligt til ECB inden en måned efter datoen for meddelelse af afgørelsen til den person, der fremsætter anmodningen, eller i mangel heraf senest en måned efter den dato, hvor den pågældende har fået kendskab til den.

7. Efter at have afgjort, om anmodningen om revision kan antages til behandling, afgiver det administrative klagenævn en udtalelse inden for en frist, som står i forhold til sagens hastende karakter, dog senest to måneder efter modtagelsen af anmodningen, og henviser den til tilsynsrådet med henblik på udarbejdelse af et nyt udkast til afgørelse. Tilsynsrådet tager hensyn til det administrative klagenævns udtalelse og forelægger straks et nyt udkast til afgørelse for Styrelsesrådet. Det nye udkast til afgørelse ophæver den oprindelige afgørelse, erstatter den med en afgørelse med samme indhold eller erstatter den med en ændret afgørelse. Det nye udkast til afgørelse anses for vedtaget, medmindre Styrelsesrådet gør indsigelse inden for en periode på højst ti arbejdsdage.

[...]

9. Det administrative klagenævns udtalelse, tilsynsrådets nye udkast til afgørelse og den afgørelse, som Styrelsesrådet træffer i medfør af denne artikel, begrundes og meddeles parterne.

10. ECB vedtager en afgørelse om fastsættelse af det administrative klagenævns forretningsorden.

[...]«

Forordning (EU) nr. 468/2014

- 7 Niende betragtning til Den Europæiske Centralbanks forordning (EU) nr. 468/2014 af 16. april 2014 om fastlæggelse af en ramme for samarbejde inden for Den Fælles Tilsynsmekanisme mellem Den Europæiske Centralbank og de kompetente nationale myndigheder og med de udpegede nationale myndigheder (EUT 2014, L 141, s. 1) er sålydende:

»[...] [Med denne forordning] udarbejdes og specificeres [...] de samarbejdsprocedurer, som er fastsat i SSM-forordningen, mellem ECB og de kompetente nationale myndigheder inden for SSM samt, hvor det er hensigtsmæssigt, med de udpegede nationale myndigheder, for herved at sikre SSM's effektive og konsekvente virkemåde.«

- 8 Forordningens artikel 1, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Denne forordning fastsætter regler om følgende:

- a) den i [...] artikel 6, stk. 7, [i forordning nr. 1024/2013] omhandlede ramme, dvs. en ramme for tilrettelæggelsen af de praktiske retningslinjer for gennemførelsen af [...] artikel 6 [i forordning nr. 1024/2013] vedrørende samarbejdet inden for SSM, som skal omfatte:
- i) den specifikke metode for vurdering og gennemgang af, hvorvidt en enhed under tilsyn er klassificeret som signifikant eller mindre signifikant i henhold til de kriterier, som er fastsat i [...] artikel 6, stk. 4, [i forordning nr. 1024/2013,] og de deraf følgende ordninger

[...]

[...]«

- 9 Den nævnte forordnings artikel 70, der har overskriften »Særlige omstændigheder, der fører til klassifikation af en signifikant enhed under tilsyn som mindre signifikant«, fastsætter:

»1. Særlige omstændigheder, som omhandlet i [...] artikel 6, stk. 4, andet og femte afsnit[, i forordning nr. 1024/2013] (herefter »særlige omstændigheder«), foreligger, hvor der er specifikke og faktuelle omstændigheder, som medfører, at klassifikationen af en enhed under tilsyn som signifikant ikke er hensigtsmæssig under hensyn til formålet med og principperne for [forordning nr. 1024/2013], og navnlig behovet for at sikre konsekvent anvendelse af høje tilsynsstandarder.

2. Begrebet »særlige omstændigheder« skal fortolkes indskrænkende.«

- 10 Artikel 71 i forordning nr. 468/2014, som har overskriften »Vurdering af, hvorvidt der foreligger særlige omstændigheder«, er sålydende:

»1. Vurderingen af, hvorvidt der foreligger særlige omstændigheder, der begrunder en klassifikation af, hvad der ellers ville være en signifikant enhed under tilsyn, som mindre signifikant, foretages fra sag til sag og specifikt for den pågældende enhed under tilsyn eller concern under tilsyn, og ikke for kategorier af enheder under tilsyn.

[...]«

Afgørelse 2014/360/EU

11 Ved Den Europæiske Centralbanks afgørelse 2014/360/EU af 14. april 2014 om nedsættelse af et administrativt klagenævn og forretningsordenen for dette (EUT 2014, L 175, s. 47) blev det i artikel 24 i forordning nr. 1024/2013 omhandlede administrative klagenævne oprettet.

12 Afgørelsens artikel 7, stk. 1, fastsætter:

»Enhver fysisk eller juridisk person[,] til hvem en afgørelse fra ECB i henhold til forordning [...] nr. 1024/2013 er rettet, eller som berører vedkommende umiddelbart og individuelt, og som ønsker at anmode om en intern administrativ revision [...], gør dette ved at indgive en skriftlig meddelelse om revision til sekretæren, hvori den påklagede afgørelse identificeres. Meddelelsen om revision indgives på et af de officielle EU-sprog.«

13 Afgørelsens artikel 16 bestemmer:

»1. Det Administrative Klagenævn vedtager en udtalelse inden for en frist, som står i forhold til sagens hastende karakter, dog senest to måneder efter datoen for modtagelse af meddelelsen om revision.

2. Udtalelsen skal indeholde forslag om, hvorvidt den oprindelige afgørelse skal ophæves, erstattes med en afgørelse med samme indhold eller erstattes med en ændret afgørelse. I sidstnævnte tilfælde skal udtalelsen indeholde forslag om de nødvendige ændringer.

[...]«

14 Afgørelsens artikel 18 har følgende ordlyd:

»Sekretæren for Styrelsesrådet meddeler parterne Det Administrative Klagenævns udtalelse, det nye udkast til afgørelse, som Tilsynsrådet har forelagt, og den nye afgørelse, som Styrelsesrådet har vedtaget, med de relevante begrundelser.«

De faktiske omstændigheder, der ligger til grund for tvisten

15 Landeskreditbank er en offentligretlig juridisk person, som er oprettet ved lov, i hvilken delstaten Baden-Württemberg (Tyskland) er eneste andelsindehaver.

16 Den 25. juni 2014 underrettede ECB i det væsentlige Landeskreditbank om, at dens signifikans indebar, at den alene var omfattet af ECB's tilsyn i stedet for det delte tilsyn under SSM i henhold til artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 1024/2013, og opfordrede denne til at fremsætte sine bemærkninger.

17 Den 10. juli 2014 gjorde Landeskreditbank indsigelse mod denne analyse, idet kreditinstituttet bl.a. gjorde gældende, at der forelå særlige omstændigheder som omhandlet i den nævnte bestemmelse og i artikel 70 og 71 i forordning nr. 468/2014.

18 Den 1. september 2014 traf ECB en afgørelse, hvorved Landeskreditbank blev klassificeret som »en signifikant enhed« som omhandlet i artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 1024/2013.

19 Den 6. oktober 2014 anmodede Landeskreditbank om en revision af denne afgørelse i henhold til artikel 24, stk. 1, 5 og 6, i forordning nr. 1024/2013, sammenholdt med artikel 7 i afgørelse 2014/360. Den 23. oktober 2014 fandt en høring sted ved Det Administrative Klagenævn.

20 Den 20. november 2014 vedtog Det Administrative Klagenævn en udtalelse, hvorved den afgørelse, som ECB havde truffet den 1. september 2014, fandtes at være lovlig.

- 21 Ved den omtvistede afgørelse ophævede og erstattede ECB den 5. januar 2015 den nævnte afgørelse, samtidig med, at klassificeringen af Landeskreditbank som »en signifikant enhed« blev fastholdt. Heri fremhævede ECB i det væsentlige følgende:
- Klassificeringen af Landeskreditbank som »en signifikant enhed« var ikke i strid med formålene med forordning nr. 1024/2013.
  - Spørgsmålet om en enheds risikoprofil var ikke relevant på tidspunktet for dens klassificering, og artikel 70 i forordning nr. 468/2014 kunne ikke fortolkes således, at den inkluderede kriterier, som ikke havde grundlag i forordning nr. 1024/2013.
  - Selv hvis det antages, at ECB måtte finde, at der forelå særlige omstændigheder i Landeskreditbanks tilfælde, skal den ligeledes vurdere, om sådanne omstændigheder begrundes, at Landeskreditbanks klassifikation ændres fra »signifikant« til »mindre signifikant«.
  - I henhold til artikel 70, stk. 2, i forordning nr. 468/2014 skal begrebet »særlige omstændigheder« fortolkes indskrænkende, og det er følgelig først, når ECB's direkte tilsyn ikke er hensigtsmæssigt, at en enheds klassifikation kan ændres fra »signifikant« til »mindre signifikant«.
  - Den omstændighed, at proportionalitetsprincippet tages i betragtning ved fortolkningen, kan ikke pålægge ECB at efterprøve, om anvendelsen af kriterierne i artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 1024/2013 på en enhed er forholdsmæssig, og vurderingen af, hvorvidt klassificeringen af en enhed som en signifikant enhed »ikke er hensigtsmæssig«, kan ikke sidestilles med en sådan vurdering af forholdsmæssigheden.
  - Tilstrækkeligheden af de nationale tilsynsmæssige rammer og muligheden for inden for disse rammer at anvende høje tilsynsstandarder gjorde det ikke muligt at fastslå, at ECB's udøvelse af direkte tilsyn ikke skulle være hensigtsmæssig, eftersom forordning nr. 1024/2013 ikke betinger dette af, at det godtgøres, at de nationale tilsynsmæssige rammer eller de nationale tilsynsstandarder er utilstrækkelige.

Retsforhandlingerne for Retten og den appellerede dom

- 22 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 12. marts 2015 anlagde Landeskreditbank sag med påstand om annullation af den omtvistede afgørelse.
- 23 Til støtte for sit søgsmål fremsatte Landeskreditbank fem anbringender, hvoraf det første i det væsentlige vedrørte en tilsidesættelse af artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014 ved valget af de af ECB anvendte kriterier, det andet den omstændighed, at der var anlagt et åbenbart urigtigt skøn vedrørende de faktiske omstændigheder, det tredje en tilsidesættelse af begrundelsespligten, det fjerde magtfordrejning begået af ECB som følge af dennes manglende udøvelse af sin skønsbeføjelse, og det femte en tilsidesættelse af ECB's forpligtelse til at tage samtlige relevante omstændigheder i den konkrete sag i betragtning.
- 24 I den appellerede dom frifandt Retten ECB i det af Landeskreditbank anlagte søgsmål.

Parternes påstande

- 25 Landeskreditbank har i appelskriftet nedlagt følgende påstande:
- Den appellerede dom ophæves.

- Den omtvistede afgørelse annulleres, og det fastslås, at virkningerne af erstatningen af ECB's afgørelse af 1. september 2014 opretholdes.
- Subsidiært ophæves den appellerede dom, og sagen hjemvises til Retten.
- ECB tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

26 ECB har nedlagt følgende påstande:

- Appellen forkastes.
- Landeskreditbank tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

27 Europa-Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

- Appellen forkastes.
- Landeskreditbank tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Appellen

28 Til støtte for appellen har Landeskreditbank fremsat tre anbringender.

Det første anbringende

29 Med sit første anbringende har Landeskreditbank gjort gældende, at EU-retten er blevet tilsidesat i forbindelse med fortolkningen og anvendelsen af artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014.

30 Dette anbringende er opdelt i tre led.

Det første anbringendes første led

– Parternes argumenter

31 Med det første anbringendes første led har Landeskreditbank i det væsentlige gjort gældende, at Retten anlagde en urigtig fortolkning af begrebet »særlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014, og navnlig, at Retten med urette ikke fortolkede disse bestemmelser i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

32 Ifølge Landeskreditbank omfatter den enekompetence vedrørende tilsyn med kreditinstitutter, som ECB er blevet overdraget ved forordning nr. 1024/2013, kun signifikante institutter, hvorved de nationale myndigheder fortsat er kompetente med hensyn til tilsyn med mindre signifikante institutter.

33 I denne henseende er Landeskreditbank af den opfattelse, at Retten i medfør af proportionalitetsprincippet skulle have fortolket artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014 således, at klassificering af en enhed som »mindre signifikant« skal lægges til grund, når det som følge af specifikke og faktuelle

omstændigheder knyttet til det konkrete tilfælde viser sig, at de nationale myndigheders direkte tilsyn med denne enhed gør det muligt at opfylde formålene med forordning nr. 1024/2013 mindst lige så godt som et direkte tilsyn fra ECB.

- 34 Landeskreditbank har desuden foreholdt Retten at have tilsidesat fortolkningsprincippet ut res magis valeat quam pereat og forbuddet mod at kræve et probatio diabolica, for så vidt som den af Retten anlagte fortolkning af begrebet »særlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014 fratager disse bestemmelser deres effektive virkning ved at gøre det umuligt at føre bevis for, at der foreligger sådanne omstændigheder.
- 35 ECB og Kommissionen har bestridt Landeskreditbanks argumentation.

– *Domstolens bemærkninger*

- 36 Således som Retten med føje bemærkede i den appellerede doms præmis 64, kan Rettens fortolkning af teksterne vedrørende den kompetence, som Rådet har tildelt ECB på tilsynsområdet, ikke afkræftes af appellansens argumentation, der hviler på antagelsen om, at de nationale myndigheder i medfør af artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 1024/2013 har bibeholdt en kompetence med henblik på udførelsen af de opgaver, der er opregnet i forordningens artikel 4, stk. 1, litra b) og d)-i), over for de enheder, som er klassificeret som »mindre signifikante«.
- 37 Hvad indledningsvis angår rækkevidden af ECB's kompetence med hensyn til direkte tilsyn med kreditinstitutter skal det nemlig bemærkes, at artikel 4 i forordning nr. 1024/2013, der har overskriften »Opgaver, der overdrages til ECB«, i stk. 1 fastsætter, at ECB inden for rammerne af forordningens artikel 6 har »enekompetence« til med henblik på tilsyn at udføre de i nævnte artikel 4, stk. 1, opregnede opgaver i forbindelse med »alle« de kreditinstitutter, der er etableret i de deltagende medlemsstater, uden herved at sondre mellem signifikante institutter og mindre signifikante institutter.
- 38 Det følger således af ordlyden af artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1024/2013, at ECB har enekompetence til at udføre de i denne bestemmelse omhandlede opgaver i forbindelse med samtlige disse institutter.
- 39 Det er korrekt, at ECB i medfør af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 1024/2013 udfører sine opgaver inden for FTM, som omfatter ECB og de kompetente nationale myndigheder, og sikrer denne mekanismes effektive og konsekvente virkemåde.
- 40 Det er i denne sammenhæng, at de kompetente nationale myndigheder i overensstemmelse med artikel 6, stk. 6, i forordning nr. 1024/2013 skal udføre og være ansvarlige for de opgaver, der er omhandlet i forordningens artikel 4, stk. 1, litra b), d)-g) og i), og træffe alle relevante tilsynsafgørelser med hensyn til de kreditinstitutter, der er omhandlet i artikel 6, stk. 4, første afsnit, dvs. de kreditinstitutter, som i overensstemmelse med de i sidstnævnte bestemmelse fastsatte kriterier er »mindre signifikante«.
- 41 De kompetente nationale myndigheder bistår således ECB i opfyldelsen af de opgaver, som denne er betroet ved forordning nr. 1024/2013, gennem en decentraliseret udførelse af visse af disse opgaver med hensyn til mindre signifikante kreditinstitutter som omhandlet i forordningens artikel 6, stk. 4, første afsnit.

- 42 I henhold til niende betragtning til forordning nr. 468/2014 udarbejdes og specificeres med denne forordning de samarbejdsprocedurer, som er fastsat i forordning nr. 1024/2013, mellem ECB og de kompetente nationale myndigheder inden for FTM, for herved at sikre mekanismens effektive og konsekvente virkemåde.
- 43 I medfør af artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning nr. 468/2014 er genstanden for forordningen således bl.a. at fastsætte den i artikel 6, stk. 7, i forordning nr. 1024/2013 omhandlede ramme, dvs. en ramme for tilrettelæggelsen af de praktiske retningslinjer for gennemførelsen af nævnte artikel 6, der regulerer samarbejdet mellem ECB og de kompetente nationale myndigheder inden for FTM.
- 44 Navnlig forholder det sig således, at forordning nr. 468/2014 – i overensstemmelse med nævnte artikel 1, stk. 1, litra a), nr. i) – i forordningens del IV indeholder reglerne vedrørende fastsættelsen i overensstemmelse med de kriterier, der er omhandlet i artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 1024/2013, af spørgsmålet om, hvorvidt en enhed under tilsyn er signifikant eller mindre signifikant, og definerer i denne sammenhæng begrebet »særlige omstændigheder« i sidstnævnte bestemmelses forstand, der kan begrunde klassifikationen af en enhed under tilsyn som mindre signifikant, selv om den opfylder kriterierne for klassifikation som signifikant.
- 45 I denne henseende bestemmer artikel 70, stk. 1, i forordning nr. 468/2014, at sådanne særlige omstændigheder omfatter specifikke og faktuelle omstændigheder, som under hensyn til formålet med og principperne for forordning nr. 1024/2013, og navnlig behovet for at sikre konsekvent anvendelse af høje tilsynsstandarder, medfører, at klassifikationen af en enhed under tilsyn som signifikant ikke er hensigtsmæssig.
- 46 Det fremgår af selve ordlyden af denne bestemmelse, at de relevante omstændigheder, der med henblik på udøvelsen af direkte tilsyn begrunder klassifikationen som mindre signifikant af en enhed, der principielt skulle have været klassificeret som signifikant på grundlag af de i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 omhandlede kriterier, kun omfatter de omstændigheder, der vedrører spørgsmålet om, hvorvidt klassifikationen af denne enhed som signifikant er hensigtsmæssig eller ej.
- 47 De nationale myndigheders direkte tilsyn med en signifikant enhed er følgelig kun mulig, når der foreligger omstændigheder, som viser, at klassifikationen af denne enhed som signifikant ikke er hensigtsmæssig med henblik på at opfylde de formål, der forfølges med forordning nr. 1024/2013.
- 48 Som Retten anførte i den appellerede doms præmis 44 og 46, er der i ordlyden af artikel 70, stk. 1, i forordning nr. 468/2014 ingen henvisning til en vurdering af behovet for ECB's direkte tilsyn med en signifikant enhed, og det følger ikke af en ordlydsfortolkning af denne bestemmelse, at den omstændighed, at de nationale myndigheders direkte tilsyn med denne enhed er lige så egnet til at opfylde forordningens formål som tilsyn, der alene udøves af ECB, gør det muligt at begrunde en klassifikation af den nævnte enhed som mindre signifikant.
- 49 Således som Retten fastslog i den appellerede doms præmis 54, 63 og 72, har Rådet for så vidt angår de i artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1024/2013 opregnede opgaver følgelig overdraget ECB en enekompetence, som de nationale myndigheder på grundlag af forordningens artikel 6 kan gennemføre decentralt inden for rammerne af FTM og under ECB's kontrol med hensyn til mindre signifikante kreditinstitutter som omhandlet i artikel 6, stk. 4, første afsnit, og hvad angår visse af disse opgaver, samtidig med, at ECB har fået overdraget enekompetencen til at fastlægge indholdet af begrebet »særlige omstændigheder« som omhandlet i nævnte artikel 6, stk. 4, andet afsnit, der blev gennemført ved vedtagelsen af artikel 70 og 71 i forordning nr. 468/2014.

- 50 Det skal dernæst bemærkes, at i overensstemmelse med artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 er klassifikationen som mindre signifikant af et kreditinstitut såsom Landeskreditbank, hvis aktiver har en samlet værdi, der overstiger 30 mia. EUR, underlagt den betingelse, at særlige omstændigheder i denne bestemmelses forstand begrundes, at instituttet skal anses for mindre signifikant.
- 51 I denne henseende er det med urette, at Landeskreditbank har gjort gældende, at Retten fortolkede artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014 uden at tage hensyn til proportionalitetsprincippet.
- 52 Det skal nemlig fastslås, at Retten i den appellerede doms præmis 66-85 foretog en fortolkning af disse bestemmelser under hensyntagen til dette princip.
- 53 Nærmere bestemt bemærkede Retten i den appellerede doms præmis 68 med rette, at prøvelsen af en foranstaltningens forholdsmæssighed skal forliges med overholdelsen af den skønsmargin, som måtte være indrømmet Unionens institutioner i forbindelse med dens vedtagelse (jf. i denne retning dom af 12.12.2006, Tyskland mod Parlamentet og Rådet, C-380/03, EU:C:2006:772, præmis 145 og den deri nævnte retspraksis).
- 54 I denne sammenhæng skal det bemærkes, at ECB ved bestemmelserne i forordning nr. 1024/2013 og nr. 468/2014 er blevet tillagt en beslutningsbeføjelse, der tager hensyn til faktiske forhold, og at bestemmelserne opstiller betingelser, som står i forhold til disse. Det fremgår således af artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013, at en enhed, der ikke skal anses for mindre signifikant på grundlag af de i bestemmelsen fastsatte kriterier, ikke desto mindre kan anses for mindre signifikant, såfremt dette er begrundet i særlige omstændigheder, der er defineret i artikel 70 i forordning nr. 468/2014.
- 55 Den situation, som er omhandlet i de nævnte bestemmelser, er den, hvor de nationale myndigheders direkte tilsyn med en signifikant enhed fører til en bedre gennemførelse af de med forordning nr. 1024/2013 forfulgte formål end ECB's direkte tilsyn med denne enhed, eller omvendt den, hvor sidstnævnte tilsyn ikke gør det muligt at opfylde disse formål på lige så god vis som de nævnte myndigheders direkte tilsyn med den pågældende enhed.
- 56 Når det er nødvendigt for at sikre konsekvent anvendelse af høje tilsynsstandarder, kan ECB derimod i overensstemmelse med artikel 6, stk. 5, litra b), i forordning nr. 1024/2013 til enhver tid på eget initiativ efter høring af de kompetente nationale myndigheder eller efter anmodning fra en kompetent national myndighed beslutte selv at udøve alle relevante beføjelser direkte for så vidt angår et eller flere af de kreditinstitutter, der er omhandlet i nævnte artikel 6, stk. 4.
- 57 Disse bestemmelser vedrører forskellige kriterier, nemlig dels kriteriet om, at klassifikationen af en enhed under tilsyn som signifikant ikke er hensigtsmæssig, dels kriteriet om, at det er nødvendigt, at ECB udøver relevante kompetencer.
- 58 Den i den appellerede doms præmis 62 foretagne sammenligning af de nævnte bestemmelser bekræfter den vurdering, som Retten foretog i den nævnte doms præmis 77, og hvorefter EU-lovgiver ved indførelsen af FTM i artikel 6 i forordning nr. 1024/2013 har forenet en hensyntagen til medlemsstaternes rolle i gennemførelsen af EU-retten med opfyldelsen af forordningens formål.
- 59 Det følger heraf, at EU-lovgiver har taget hensyn til proportionalitetsprincippet, og at ECB, således som Retten fastslog i den appellerede doms præmis 75, ikke er forpligtet til fra sag til sag at undersøge, om et signifikant institut, på trods af anvendelsen af kriterierne i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013, burde henhøre under de nationale myndigheders direkte tilsyn med den begrundelse, at disse myndigheder bedre er i stand til at opnå formålene med forordningen.

- 60 Retten begik følgelig ingen retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 80 fastslog, at de i artikel 70, stk. 1, i forordning nr. 468/2014 omhandlede »specifikke og faktuelle omstændigheder, som medfører, at klassifikationen af en enhed under tilsyn som signifikant ikke er hensigtsmæssig«, alene henviser til specifikke faktiske omstændigheder, som indebærer, at de nationale myndigheders direkte tilsyn bedre er i stand til at opnå disse formål og principper, herunder behovet for at sikre konsekvent anvendelse af høje tilsynsstandarder, end ECB's direkte tilsyn.
- 61 Rigtigheden af Rettens således anlagte fortolkning forstærkes yderligere af den omstændighed, at det af artikel 70, stk. 2, i forordning nr. 468/2014 fremgår, at det i forordningens artikel 70, stk. 1, og artikel 6, stk. 4, andet og femte afsnit, i forordning nr. 1024/2013 omhandlede begreb »særlige omstændigheder« skal fortolkes indskrænkende.
- 62 Endelig skal det argument, hvorefter den af Retten anlagte fortolkning af begrebet »særlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014 fratager disse bestemmelser deres effektive virkning ved at gøre det umuligt at føre bevis for, at der foreligger sådanne omstændigheder, forkastes.
- 63 Således som generaladvokaten har anført i punkt 74 i forslaget til afgørelse, er der nemlig intet, der tyder på, at denne fortolkning, som er i overensstemmelse med ordlyden af og formålene med forordning nr. 1024/2013 og nr. 468/2014, gør det umuligt for Landeskreditbank at påberåbe sig »særlige omstændigheder« i disse bestemmelser forstand og føre bevis for, at de foreligger.
- 64 På denne baggrund er den af Retten anlagte fortolkning af begrebet »særlige omstændigheder« i disse bestemmelser forstand ikke behæftet med nogen retlig fejl.
- 65 Det følger heraf, at det første anbringendes første led skal forkastes.

Det første anbringendes andet led

– Parternes argumenter

- 66 Med det første anbringendes andet led har Landeskreditbank gjort gældende, at Retten behæftede den appellerede dom med en retlig fejl, idet den i den nævnte doms præmis 101-112 nægtede at anerkende, at ECB havde anlagt en åbenbart urigtig vurdering af de faktiske omstændigheder.
- 67 Nærmere bestemt er Landeskreditbank af den opfattelse, at Retten, herunder på grundlag af dens egen fortolkning af de relevante bestemmelser, skulle have undersøgt kreditinstituttets specifikke og faktuelle argumentation og efterprøvet, om det i overensstemmelse med denne argumentation forholdt sig således, at de kompetente nationale myndigheders direkte tilsyn havde indebåret en bedre opfyldelse af formålene med forordning nr. 1024/2013 end ECB's direkte tilsyn.
- 68 Landeskreditbank har endvidere gjort gældende, at Retten også anlagde et urigtigt skøn, da den efterprøvede kreditinstituttets argumentation, hvorefter mangfoldigheden af de juridiske rammer og tilsynsmyndigheder, som danner ramme for dets virksomhed, begrundet et tilsyn fra de nationale myndigheder.
- 69 ECB og Kommissionen har bestridt Landeskreditbanks argumentation.

– *Domstolens bemærkninger*

- 70 For så vidt som Landeskreditbanks argumentation for Retten – således som det fremgår af den appellerede doms præmis 87, 88, 102, 104 og 108 – bestod i at gøre gældende, at de tyske myndigheders direkte tilsyn var tilstrækkeligt til at opfylde formålene med forordning nr. 1024/2013 samt til at sikre konsekvent anvendelse af høje tilsynsstandarder, og at det i denne henseende ikke var nødvendigt med et direkte tilsyn fra ECB, var det med føje, at Retten, henset til sin fortolkning af begrebet »særlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014, hvis rigtighed er blevet bekræftet i forbindelse med prøvelsen af det første anbringendes første led i nærværende appel, fandt, at denne argumentation var irrelevant.
- 71 Ud over at Landeskreditbanks blotte erklæring, hvorefter de nationale myndigheders tilsyn som følge af mangfoldigheden af de juridiske rammer og tilsynsmyndigheder, der danner ramme for kreditinstituttets virksomhed, havde indebåret en bedre opfyldelse af formålene med forordning nr. 1024/2013 end et direkte tilsyn udøvet af ECB, først blev fremsat i replikken for Retten, er den desuden åbenbart utilstrækkelig til at godtgøre, at sidstnævnte tilsyn ikke er hensigtsmæssigt, og den kan ikke indebære en forpligtelse for Retten til at efterprøve, om der eventuelt foreligger særlige omstændigheder i de nævnte bestemmelsers forstand.
- 72 Retten begik følgelig ingen retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 112 forkastede Landeskreditbanks anbringende om, at ECB havde anlagt et åbenbart urigtigt skøn vedrørende de faktiske omstændigheder.
- 73 Det følger heraf, at det første anbringendes andet led skal forkastes.

Det første anbringendes tredje led

– *Parternes argumenter*

- 74 Med det første anbringendes tredje led har Landeskreditbank gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 140-142 og 149 med urette fastslog, at ECB ikke kunne kritiseres for ikke at have gjort brug af sin skønsbeføjelse og for at have tilsidesat sin pligt til at undersøge de faktiske omstændigheder ved at afvise kreditinstituttets argumentation som værende uden relevans.
- 75 ECB og Kommissionen har bestridt Landeskreditbanks argumentation.

– *Domstolens bemærkninger*

- 76 Som anført i nærværende doms præmis 70, bestod Landeskreditbanks argumentation for Retten i det væsentlige i at gøre gældende, at formålene med forordning nr. 1024/2013 kunne opfyldes gennem de tyske myndigheders direkte tilsyn, uden at det i denne henseende var nødvendigt med et direkte tilsyn fra ECB.
- 77 For så vidt som denne argumentation ikke har nogen relevans med henblik på fortolkningen af begrebet »særlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70 i forordning nr. 468/2014, således som denne fortolkning er blevet anlagt i den appellerede doms præmis 80 og i nærværende doms præmis 50 og 51, begik Retten ingen retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 142 og 150 forkastede Landeskreditbanks fjerde og femte anbringende vedrørende henholdsvis magtfordrejning begået af ECB som følge af uretmæssig undladelse af at udøve sin skønsbeføjelse og en tilsidesættelse af ECB's forpligtelse til at undersøge og tage hensyn alle relevante omstændigheder i sagen med den begrundelse, at ECB ikke kunne kritiseres

for at have afvist en sådan argumentation eller for i forbindelse med anvendelsen af nævnte artikel 70, stk. 1, ikke at have taget hensyn til omstændigheder, der var irrelevante i lyset af denne bestemmelses ordlyd.

78 Det første anbringendes tredje led skal derfor forkastes.

79 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første anbringende forkastes.

Det andet anbringende

80 Med sit andet anbringende har Landeskreditbank gjort gældende, at den omtvistede afgørelse er blevet fordrejet, og at der er blevet foretaget en urigtig bedømmelse af begrundelseskravene med hensyn til afgørelsen.

81 Dette anbringende er underopdelt i to led.

Det andet anbringendes første led

– Parternes argumenter

82 Med det andet anbringendes første led har Landeskreditbank gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 31 og 34 fordrejede den omtvistede afgørelse ved at foretage en urigtig gengivelse af kreditinstitutets begrundelse og ved at erstatte denne med sin egen begrundelse.

83 Nærmere bestemt har Landeskreditbank gjort gældende, at den nævnte afgørelse ikke indeholder nogen angivelse af det kriterium, hvorefter klassificeringen af kreditinstituttet som en signifikant enhed udelukkende kunne afvises på den betingelse, at det blev godtgjort, at de kompetente tyske myndigheders direkte tilsyn ville indebære en bedre opfyldelse af formålene med forordning nr. 1024/2013 end ECB's tilsyn.

84 ECB og Kommissionen har bestridt Landeskreditbanks argumentation.

– Domstolens bemærkninger

85 Den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 296 TEUF, skal i henhold til Domstolens faste praksis tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt retsakten, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret (dom af 5.12.2013, Solvay mod Kommissionen, C-455/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:796, præmis 90, og af 10.3.2016, HeidelbergCement mod Kommissionen, C-247/14 P, EU:C:2016:149, præmis 16).

86 I det foreliggende tilfælde skal det bemærkes, at den omtvistede afgørelse er en retsakt vedrørende tilsyn med et kreditinstitut, der er blevet vedtaget af ECB, som i denne henseende råder over et vidt skøn, for så vidt som det af 55. betragtning til forordning nr. 1024/2013 fremgår, at overdragelsen af tilsynsopgaver til ECB indebærer et betydeligt ansvar for ECB for at sikre finansiel stabilitet i Unionen og bruge sine tilsynsbeføjelser på den mest effektive og afbalancerede måde.

87 Det følger ligeledes af fast retspraksis, at det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde samt den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for

umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver samtlige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en retsakts begrundelse opfylder kravene efter artikel 296 TEUF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden af retsakten, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (dom af 5.12.2013, Solvay mod Kommissionen, C-455/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:796, præmis 91, og af 10.3.2016, HeidelbergCement mod Kommissionen, C-247/14 P, EU:C:2016:149, præmis 16).

- 88 I denne henseende skal det bemærkes, at ECB i medfør af artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 1024/2013 opretter et administrativt klagenævn, der udfører intern administrativ revision af afgørelser truffet af ECB under udøvelsen af de beføjelser, den er tillagt i henhold til denne forordning.
- 89 Ved afgørelse 2014/360, der blev vedtaget på grundlag af artikel 24 i forordning nr. 1024/2013, oprettede ECB dette nævn.
- 90 Det fremgår af artikel 24, stk. 7, i forordning nr. 1024/2013, at når der til det nævnte nævn bliver indgivet en anmodning om revision af en afgørelse truffet af ECB i medfør af denne forordning, skal nævnet efter at have afgjort, om anmodningen kan antages til behandling, afgive en udtalelse og henvise den til ECB's tilsynsråd med henblik på udarbejdelse af et nyt udkast til afgørelse. Artikel 16, stk. 2, i afgørelse 2014/360 fastsætter, at det administrative klagenævns udtalelse skal indeholde forslag om, hvorvidt den oprindelige afgørelse skal ophæves, erstattes med en afgørelse med samme indhold eller erstattes med en ændret afgørelse, og at udtalelsen i sidstnævnte tilfælde skal indeholde forslag om de nødvendige ændringer. Artikel 24, stk. 7, i forordning nr. 1024/2013 bestemmer, at tilsynsrådet skal tage hensyn til denne udtalelse og straks forelægge Styrelsesrådet et nyt udkast til afgørelse, der ophæver den oprindelige afgørelse, erstatter den med en afgørelse med samme indhold eller erstatter den med en ændret afgørelse. Dette nye udkast til afgørelse anses for vedtaget, medmindre Styrelsesrådet gør indsigelse inden for en periode på højst ti arbejdsdage.
- 91 I overensstemmelse med artikel 24, stk. 9, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 18 i afgørelse 2014/360 skal det administrative klagenævns udtalelse, tilsynsrådets nye udkast til afgørelse og den afgørelse, som Styrelsesrådet træffer, endvidere begrundes og meddeles parterne.
- 92 Det følger derfor af bestemmelserne i artikel 24 i forordning nr. 1024/2013 og af afgørelse 2014/360, at denne udtalelse, dette nye udkast til afgørelse og denne afgørelse hidrører fra en og samme institution, nemlig ECB, og at de indgår i en og samme procedure for intern administrativ revision af afgørelser truffet af denne institution under udøvelsen af de beføjelser, den er tillagt i henhold til forordning nr. 1024/2013, og at de følgelig, således som generaladvokaten har anført i punkt 98 i forslaget til afgørelse, er uløseligt forbundet med hinanden.
- 93 Det er derfor med rette, at Retten i den appellerede doms præmis 31, 34 og 128 undersøgte den omtvistede afgørelse i lyset af Det Administrative Klagenævns udtalelse, som i overensstemmelse med artikel 24, stk. 9, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 18 i afgørelse 2014/360 var blevet meddelt Landeskreditbank.
- 94 I det foreliggende tilfælde fastslog Retten, at det i den udtalelse, som Det Administrative Klagenævn afgav den 20. november 2014, blev fastslået, at den afgørelse, der blev vedtaget af ECB den 1. september 2014, og hvorefter Landeskreditbank blev kvalificeret som »signifikant enhed« som omhandlet i artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 1024/2013, var lovlig, og at ECB ved den omtvistede afgørelse ophævede og erstattede den nævnte afgørelse, samtidig med, at denne kvalificering blev fastholdt.
- 95 Retten begik følgelig ingen retlig fejl, da den efter i den appellerede doms præmis 125 at have bemærket, at Det Administrative Klagenævns udtalelse var en del af den sammenhæng, hvori den omtvistede afgørelse indgik, og at den derfor i henhold til den i nærværende doms præmis 87 anførte

retspraksis kunne tages i betragtning med henblik på at vurdere, om den nævnte afgørelse var tilstrækkeligt begrundet, i den appellerede doms præmis 127 fastslog, at det af artikel 24, stk. 1 og 7, i forordning nr. 1024/2013 nødvendigvis fulgte, at for så vidt som den nævnte afgørelse var truffet således, at den var i overensstemmelse med denne udtalelse, udgjorde den en forlængelse heraf, og at de redegørelser, der fandtes i udtalelsen, kunne tages i betragtning med henblik på at vurdere, om den omtvistede afgørelse var tilstrækkeligt begrundet.

96 I denne sammenhæng begik Retten heller ikke nogen retlig fejl, da den med henblik på vurderingen af, om den omtvistede afgørelse var tilstrækkeligt begrundet, i den appellerede doms præmis 128 foretog en sammenholdt læsning af denne afgørelse og Det Administrative Klagenævns udtalelse, med hensyn til hvilken Retten fastslog, at det heraf fremgik dels, at ECB havde fundet, at der kun kunne foreligge særlige omstændigheder på den betingelse, at formålene med forordning nr. 1024/2013 var bedre sikret med de nationale myndigheders direkte tilsyn, dels at Landeskreditbank ikke havde godtgjort, at denne betingelse var opfyldt med hensyn til kreditinstituttet.

97 På denne baggrund fordrejede Retten ikke den omtvistede afgørelse.

98 Det følger heraf, at det andet anbringendes første led skal forkastes.

Det andet anbringendes andet led

– Parternes argumenter

99 Med det andet anbringendes andet led har Landeskreditbank gjort gældende, at Retten, eftersom den fordrejede indholdet af den omtvistede afgørelse, ligeledes anlagde et urigtigt skøn, idet den ikke anerkendte, at afgørelsen ikke opfyldte de begrundelseskra, der er fastsat i EU-retten.

100 Landeskreditbank er bl.a. af den opfattelse, at den omtvistede afgørelse er ulogisk og selvmodsigende, at den ikke klart angiver de grunde, som den er støttet på, og at den ikke indeholder en vurdering af kreditinstituttets argumentation, således at Retten i modsætning til, hvad den har anført, ikke var i stand til at efterprøve lovligheden af rigtigheden af denne afgørelses begrundelse.

101 ECB og Kommissionen har bestridt Landeskreditbanks argumentation.

– Domstolens bemærkninger

102 Idet det andet anbringendes andet led er fremsat for det tilfælde, at Retten havde fordrejet den omtvistede afgørelse, hvilket ikke er blevet tiltrådt af Domstolen i forbindelse med vurderingen af dette anbringendes første led, skal det forkastes som irrelevant.

103 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det andet anbringende forkastes.

Det tredje anbringende

Parternes argumenter

104 Med det tredje anbringende har Landeskreditbank gjort gældende, at den appellerede dom er behæftet med en proceduremæssig fejl, idet den behandler forhold, som ikke var genstand for sagen.

- 105 Landeskreditbank er af den opfattelse, at Retten tilsidesatte retten til at blive hørt og kontradiktionsprincippet, idet den forkastede kreditinstituttets argumentation med den begrundelse, at det ikke havde hævdet, at et nationalt tilsyn ville være bedre egnet til at opfylde formålene med forordning nr. 1024/2013 end et direkte tilsyn fra ECB, skønt dette kriterium ikke var blevet nævnt under procedurerne for ECB og Retten.
- 106 Det samme gælder for den i den appellerede doms præmis 111 fremsatte bemærkning om, at der ikke foreligger nogen ordning eller noget samarbejde mellem myndighederne i delstaten Baden-Württemberg og de tyske forbundsmyndigheder, der kan gøre samarbejdet med dem lettere end samarbejdet med ECB.
- 107 ECB og Kommissionen har bestridt Landeskreditbanks argumentation.

Domstolens bemærkninger

- 108 For det første kan Landeskreditbanks argument, hvorefter det kriterium, som gør det muligt at fastslå, at der foreligger særlige omstændigheder som omhandlet i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 1024/2013 og artikel 70, stk. 1, i forordning nr. 468/2014 – nemlig, at opfyldelsen af formålene med forordning nr. 1024/2013 sikres bedre ved de nationale myndigheders direkte tilsyn end ved ECB's direkte tilsyn – ikke er blevet nævnt under proceduren, ikke tiltrædes.
- 109 Således som generaladvokaten har anført i punkt 116 i forslaget til afgørelse, fremgår det nemlig klart af stævningen og af svarskriftet, at parterne drøftede det nævnte kriterium indgående for Retten, således at Landeskreditbanks ret til at blive hørt og kontradiktionsprincippet blev overholdt.
- 110 Som anført af Retten i den appellerede doms præmis 129 bekræfter analysen af det første anbringende, som Landeskreditbank fremsatte til støtte for sit annullationssøgsmål, desuden, at kreditinstituttet var i stand til at forstå ECB's ræsonnement og bestride det i forbindelse med dette anbringende, og at Retten har kunnet udøve en legalitetskontrol af rigtigheden af den omtvistede afgørelses begrundelse.
- 111 Parterne afgav endvidere indlæg og besvarede Rettens spørgsmål i retsmødet for denne.
- 112 Hvad for det andet angår den i den appellerede doms præmis 111 fremsatte bemærkning om, at der ikke foreligger nogen ordning eller noget samarbejde mellem myndighederne i delstaten Baden-Württemberg og de tyske forbundsmyndigheder, der kan gøre samarbejdet med dem lettere end samarbejdet med ECB, skal det blot bemærkes, at Retten – som svar på det argument, som Landeskreditbank fremførte i svarskriftet, og hvorefter det, henset til mangfoldigheden af de juridiske rammer og tilsynsmyndigheder, der danner ramme for dets virksomhed, forholder sig således, at de tyske myndigheders tilsyn er bedre egnet til at sikre konsekvent anvendelse af høje tilsynsstandarder end et tilsyn foretaget af ECB – med denne bemærkning begrænsede sig til at fastslå, at argumentet skulle forkastes som ugrundet, idet der ikke var blevet fremlagt konkrete forhold, som kunne godtgøre, at et indbyrdes samarbejde mellem de nationale myndigheder i denne henseende var lettere end et samarbejde med ECB.
- 113 Følgelig tilsidesatte Retten ikke Landeskreditbanks ret til at blive hørt eller kontradiktionsprincippet.
- 114 Under disse omstændigheder skal det tredje anbringende forkastes.
- 115 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at appellen skal forkastes i sin helhed.

Sagsomkostninger

- 116 I overensstemmelse med procesreglementets artikel 184, stk. 2, træffer Domstolen afgørelse om sagsomkostningerne, hvis appellen ikke tages til følge.
- 117 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, der i medfør af procesreglementets artikel 184, stk. 1, finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.
- 118 Da ECB har nedlagt påstand om, at Landeskreditbank tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og da Landeskreditbank har tabt sagen, bør sidstnævnte tilpligtes at bære sine egne omkostninger og betale de af ECB og Kommissionen afholdte omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Første Afdeling):

- 1) **Appellen forkastes.**
- 2) **Landeskreditbank Baden-Württemberg betaler sagsomkostningerne.**

Underskrifter